

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

นิยามที่หลากหลายของ “มวยไทย”

“มวยไทย” ถือเป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติไทย ที่อยู่ควบคู่ชาติไทยมาตั้งแต่อดีตกาล เป็นการต่อสู้ที่ใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายแทนอาวุธอื่น ได้แก่ มือ 2, เท้า 2, เข่า 2, ศอก 2 และ ศีรษะซึ่งรวมกันเรียกว่า “นวอาวุธ” จนมวยไทยได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปะการต่อสู้ประจำชาติไทย เป็นศิลปะการต่อสู้ที่ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติยกย่องว่าเป็นศิลปะการต่อสู้ทั้งดงามและรุนแรงที่สุดแขนงหนึ่ง

จากการศึกษาย้อนหลังพบว่าหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ของการบันทึกเรื่องราว มวยไทยมีไม่สมบูรณ์มากนัก เนื่องจากอาณาจักรไทยผ่านภาวะสงครามมาหลายยุคสมัย เอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ มักจะชำรุดสูญหายหรือถูกทำลายไป ความเป็นมาเกี่ยวกับมวยไทยในยุคเริ่มแรกจึงไม่ค่อยเด่นชัดนัก จะมีกล่าวอยู่ในเรื่องกฎหมายการทหารและการจารึกเหตุการณ์ต่าง ๆ จากพงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขาว่าในยุคนั้น ๆ สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีนั้น ได้รับอิทธิพลจากชุมชนและเชื้อสายต่าง ๆ ต้องทำสงครามรบพุ่งมาโดยตลอด เพื่อแย่งชิงอำนาจและดินแดน ศิลปะการต่อสู้ในยุคแรกจึงมีลักษณะคล้ายกันโดยเฉพาะในแถบเอเชียที่เน้นการต่อสู้ด้วยส่วนของร่างกายมนุษย์ เช่น การจับ หมัด ทุบ ทับ หัก ต่อย ตี โขก ถีบ และเตะ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540, น. 10-11)

ที่มาของคำว่า “มวยไทย” ยังไม่สามารถสืบค้นได้แน่ชัด เนื่องจากการขาดหลักฐานบันทึกทางประวัติศาสตร์ในอดีตโดยเฉพาะยุคสุโขทัยที่มีการรบพุ่งเพื่อแย่งชิงดินแดนอยู่ บันทึกเกี่ยวกับมวยไทยในช่วงยุคดังกล่าวจึงสูญหายหรือถูกทำลายไป แต่อย่างไรก็ตามความหมายของ “มวย” โดยพื้นฐานแล้วได้มีความหมายหลายประการอาทิ

1. มุ่นผมหรือผม ที่เกล้าเป็นก้อน
2. หนึ่งหรือเดียว เป็นความหมายที่ได้มาจากเขมร
3. การชกต่อยตามแบบชาวสยาม ซึ่งมีการเตะรวมอยู่ด้วย
4. ท่าทางและคำพูดไม่ตลกขบขัน ซึ่งเป็นคำแผลง (Slang) ใช้กันในสมัยรัชกาลที่ 5

ความหมายในข้อสุดท้ายนี้มีอรรถาธิบายว่า ในสมัยรัชกาลที่ 5 หลังงานพระราชพิธีขึ้นพระที่นั่งเวหาศน์จำรูญ ณ พระราชวังบางปะอิน พระนครศรีอยุธยา ได้มีงานฉลอง และในงานฉลองนั้นมีตลกละครนอกคนหนึ่งเล่นตลกต่าง ๆ แต่ไม่มีคนเห็นขบขันเลย ตัวตลกคนนั้นไ้ผมมวอย จึงเกิดมีคำแผลง เรียกท่าทางและคำพูดที่ไม่ตลกขบขันว่า “มวอย” (เขตร ศรียาภัย, 2550, น. 4) อย่างไรก็ตาม มีการจำกัดความคำว่ามวอยและมวอยไทยไว้หลากหลายแตกต่างกันไป คือ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้คำจำกัดความคำว่า มวอย หมายถึง การชกกันด้วยหมัด มวอยไทยเป็นกีฬาชกมวยบนเวทีที่มีกติกาขอมให้คู่ชกใช้เท้า ศอก และเข่าได้ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2525, น. 632)

มวอย หมายถึง กีฬาชนิดหนึ่งและเป็นศิลปะป้องกันตัวด้วย เช่น การต่อสู้โดยใช้หมัดแบบมวยสากล หรือใช้อวัยวะส่วนอื่นด้วยแบบมวยไทย

มวยไทยเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวที่สามารถนำไปใช้ได้ทั้งเชิงกีฬาและการต่อสู้จริง ๆ ศิลปะประเภทนี้มีมาแต่โบราณกาลบรรพบุรุษของชาติไทยได้ฝึกฝนอบรมสั่งสอนศิลปะการต่อสู้ไว้เพื่อป้องกันตัวและชาติ บรรดาชายฉกรรจ์ของไทยได้รับการฝึกฝนวิชามวยไทยแทบทุกคน นักรบผู้กระเดื่องนามทุกคนต้องได้รับการฝึกฝนอบรมศิลปะประเภทนี้อย่างชัดเจนทั้งสิ้นเพราะการใช้อาวุธรบในสมัยโบราณ เช่น กระบี่ พลอง ดาบ ง้าว ทวน เป็นต้น หากมีความรู้วิชามวยไทยประกอบด้วยแล้วจะทำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามที่ต้องเข้าต่อสู้ประชิดตัว จะต้องอาศัยใช้อวัยวะบางส่วนเข้ามาช่วย เช่น เข่า ศอก เป็นต้น แต่เดิมมาศิลปะมวยไทยที่มีชั้นเชิงสูงมักจะฝึกสอนกันในบรรดาเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ หรือเฉพาะพระมหากษัตริย์และขุนนางฝ่ายทหารเท่านั้น ต่อมาจึงได้แพร่หลายไปถึงสามัญชนซึ่งได้รับการถ่ายทอดวิชาการจากบรรดาอาจารย์ ซึ่งเดิมเป็นยอดขุนพล หรือนักรบมาก่อนแล้ว วิชาการจึงได้แพร่หลายและคงอยู่ตราบเท่าทุกวันนี้ (จรรยา แก่นวงศ์คำ, 2530, น. 5)

มวยไทย มีมาแต่ดึกดำบรรพ์ คงจะตั้งแต่สมัยที่ไทยเริ่มสร้างตนเองขึ้นเป็นชาติ เพราะสมัยนั้นไทยมีการรบอยู่เรื่อย ๆ จึงต้องมีศิลปะการต่อสู้ทั้งแบบใช้อาวุธ และใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเข้าชก ถองและเตะ (อ้างถึงใน สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540, น. 1)

มวยไทยมีลักษณะพิเศษตามแบบของคนไทยที่เรียกว่า ครอบเครื่อง สามารถใช้อวัยวะเกือบทุกส่วนให้เกิดประโยชน์อย่างยุติธรรมทุกกรณี (สมบัติ จำปาเงิน. 2522, น. 18)

มวยไทย หมายถึง มวยที่คนไทยใช้ศิลปะของการต่อสู้ป้องกันตัว และถือเป็นกีฬาอันหนึ่งที่อบรมบ่มนิสัยคนให้เป็นนักกีฬา (ชยันต์ อิศรพล, 2514, น. 7)

วิถีมวยไทยหาใช้วิชาด้อยต่ำ ดังที่บางคนเข้าใจผิดว่านักมวยไทยเป็นพวกนักเลงหัวไม้ นักมวยไทยที่แท้จริงย่อมมีความประพฤติเรียบร้อย สุภาพอ่อนโยน กล้าหาญ อดทน เด็ดขาดในทางที่ชอบด้วยกฎหมาย และศีลธรรม (น. วงษ์ธนุ, 2509, น. 3)

มวยไทย เป็นศิลปศาสตร์ซึ่งบรรพบุรุษได้เพียรพยายามสืบทอดและพัฒนายกระดับวิธีต่อสู้ป้องกันตัวมอให้เป็นมรดกแก่ลูกไทยนับเป็นพันปีมาแล้ว มวยไทยชานานแท้นั้นไม่มีชนชาติใดสามารถแสดงได้ดีเท่าคนไทย แต่ปัจจุบันนี้มวยไทยถูกดัดแปลงจนสิ้น หนักไปทางใช้พลังกำลัง ขาดศิลปะ และประเพณีนิยม (เขตร ศรียาภัย, 2550, น. 9)

มวยไทยเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวที่สามารถนำไปใช้ได้ทั้งเชิงกีฬาและการต่อสู้จริง ๆ ศิลปะประเภทนี้มีมาแต่โบราณกาลบรรพบุรุษของชาติไทยได้ฝึกฝนอบรมสั่งสอนลูกบุตรไว้เพื่อป้องกันตัวและชาติ บรรดาชายฉกรรจ์ของไทยได้รับการฝึกฝนวิชามวยไทยแทบทุกคน นักรบผู้กระเดื่องนามทุกคนต้องได้รับการฝึกฝนอบรมศิลปะประเภทนี้อย่างชัดเจนทั้งสิ้นเพราะการใช้อาวุธรบในสมัยโบราณ เช่น กระบี่ พลอง ดาบ ง้าว ทวน เป็นต้น หากมีความรู้วิชามวยไทย ประกอบด้วยแล้วจะทำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามที่ต้องเข้าต่อสู้ประชิดตัว จะต้องอาศัยใช้อวัยวะบางส่วนเข้ามาช่วย เช่น เข่า ศอก เป็นต้น แต่เดิมมาศิลปะมวยไทยที่มีชั้นเชิงสูงมักจะฝึกสอนกันในบรรดาเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ หรือเฉพาะพระมหากษัตริย์และขุนนางฝ่ายทหารเท่านั้น ต่อมาจึงได้แพร่หลายไปถึงสามัญชนซึ่งได้รับการถ่ายทอดวิทยาการจากบรรดาอาจารย์ ซึ่งเดิมเป็นยอดขุนพล หรือนักรบมาก่อนแล้ว วิทยาการจึงได้แพร่หลายและคงอยู่ตราบนานเท่าทุกวันนี้ (จรวย แก่นวงศ์คำ, 2530, น. 5)

กล่าวได้ว่าความหมายของคำว่ามวยไทยนั้นมิได้ถูกจำกัดความไว้ว่าเป็นการต่อสู้ของชนชาวไทยเพียงอย่างเดียว หากแต่ได้รวบรวมความหมายที่หลากหลายมาบรรจุอยู่ในคำว่ามวยไทยไม่ว่าจะเป็นกีฬา ศิลปะการต่อสู้ เป็นเครื่องมือที่ใช้รักษาความยุติธรรมที่มีศีลธรรมและสุภาพอ่อนโยน อีกทั้งยังเป็นกีฬาที่ใช้ฝึกฝนผู้ชายที่ใช้เพื่อสร้างความอดทน ฝึกความกล้าหาญ เด็ดขาดในทางที่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนั้นคำว่ามวยไทยยังแสดงถึงความเป็นชาติไทยที่อาศัยมวยไทยในการสร้างชาติเรื่อยมา และเป็นศิลปศาสตร์ที่ได้สั่งสมภูมิปัญญาประจำชาติไทยมานับพันปี จึงสรุปได้ว่าความหมายของมวยไทยที่หลากหลายได้แสดงถึงหน้าที่ที่หลากหลายของมวยไทยที่อยู่ควบคู่กับสังคมไทยตลอดมา

อย่างไรก็ตาม ภาพลักษณ์ในเชิงลบอีกของมวยไทยก็มีอยู่หลายประการด้วยเช่นกัน เนื่องมาจากมวยไทยเป็นกีฬาที่ต่อสู้กันโดยสามารถใช้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายต่อสู้กับคู่ต่อสู้ ซึ่งเมื่อนำมวยไทยมาปรับเป็นกีฬานั้นความรุนแรงและอันตรายเมื่อเทียบกับศิลปะการต่อสู้ประเภทอื่นนั้น ก็กลายเป็นดาบสองคมด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในสายตาของชาวต่างชาติ กล่าวคือ

มวยไทยในยุคอดีตกาล ไม่ว่าจะเป็นสมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ที่ประเทศไทยเริ่มมีการติดต่อกับชาวต่างชาติ โดยเฉพาะช่วงยุคกรุงศรีอยุธยาที่ชาวต่างชาติเข้ามาค้าขายกับประเทศไทยนั้นมวยไทยถูกมองว่าเป็นศิลปะการต่อสู้ที่มีความป่าเถื่อน รุนแรงไร้ศีลธรรม ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกายของนักมวยที่ไม่ใส่เสื้อผ้า กอปรกับท่าทางที่รุนแรงปราศจากกฎกติกาเพื่อรักษาความปลอดภัยของนักมวย ภาพลักษณ์ของมวยไทยจึงกลายเป็นกีฬาที่ป่าเถื่อนรุนแรง จนภายหลังมวยไทยเริ่มมีการกำหนดกฎกติกาที่มีความปลอดภัยมากขึ้น เพื่อป้องกันอันตรายของนักมวยอันเนื่องมาจากเหตุการณ์การเสียชีวิตของนักมวยจากการต่อสู้กันที่มีบ่อยครั้ง โดยเฉพาะเมื่อมีการจัดแข่งขันมวยไทยอย่างเป็นทางการที่สนามมวยสวนกุหลาบ

นอกจากนั้นแล้ววัฒนธรรมการพนันมวยไทยที่ควบคู่กับการแข่งขันชกมวยตลอดมาตั้งแต่อดีต เพราะเมื่อมีการแข่งขันโดยแบ่งข้างออกเป็นสองฝ่ายแล้ว ผู้ชมก็จะมีการต่อรองระหว่างฝ่ายที่สนับสนุนนักมวยสองฝ่ายจนปัจจุบันกล่าวได้ว่าสภาพเศรษฐกิจของวงการมวยไทยนั้นส่วนหนึ่งอาศัยการพนันของกลุ่มผู้ดูที่เป็นนักพนัน หรือที่เรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า “เซียนมวย” เป็นกลไกในการขับเคลื่อนวงการมวยไทย จนภายหลังเมื่อมีการก่อตั้งสนามมวยราชดำเนินและสนามมวยลุมพินีได้อนุญาตให้มีการพนันขึ้นต่อระหว่างเซียนมวยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เฉพาะสนามมวยลุมพินีและราชดำเนินเท่านั้นเพื่อเป็นการควบคุมการแทงพนันของเซียนมวย แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ในสภาพความเป็นจริงนั้นเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นมวยไทยที่แข่งตามวัดที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า “มวยวัด” หรือการแข่งขันตามเวทีมวยชั่วคราวต่าง ๆ ก็มักจะเห็นได้ว่ามีแทงพนันของเซียนมวยได้ตามเวทีมวยอื่นด้วยเช่นกัน ภาพลักษณ์ของมวยไทยจึงไม่ได้มีภาพลักษณ์ของศิลปะการต่อสู้ประจำชาติไทยที่งดงามแต่เพียงเท่านั้น หากแต่ภาพลักษณ์ของการพนันและความรุนแรง ป่าเถื่อนอยู่คู่กับมวยไทยอย่างที่ยากจะแยกออกจากกันไม่ได้

มวยไทยจากอดีตถึงยุคโทรทัศน์

เมื่อย้อนหลังกลับไปที่ความเป็นมวยไทยก่อนหน้านี้ที่จะมีการออกอากาศทางโทรทัศน์ เดิมทีการฝึกหัดมวยไทยตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย นอกจากจะฝึกหัดกันตามสำนักต่าง ๆ แล้วยังมีการฝึกหัดมวยไทยตามวัดต่าง ๆ ด้วย ชาวไทยสมัยสุโขทัยเชื่อกันว่าวัดเป็นสถานที่ให้ความรู้ฝึกหัดอบรมบ่มนิสัยทุกอย่างทั้งวิชาการและวิชาชีพ เช่น วิชาการแพทย์ ศิลปะ การฝีมือ การเรียนหนังสือ การฝึกหัดมารยาท รวมถึงการฝึกมวยไทย เพราะประชาชนถือว่าวัดเป็นศูนย์กลางของปวงชน (สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540, น. 13)

นอกจากมวยไทยในอดีตจะฝึกหัดเพื่อเป็นการออกกำลังกายและเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการทำศึกสงครามแล้ว ยังมีการฝึกเพื่อประลองพลกำลังและชั้นเชิงการต่อสู้ในงานเทศกาลงานถือน้ำพิพัฒน์สัตยาในงานประเพณีต่าง ๆ สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้แก่ผู้ชมในสมัยนั้น ในลักษณะงานเทศกาลที่จัดขึ้นในโอกาสพิเศษหรือหลังจากฤดูเก็บเกี่ยว

เมื่อสยามประเทศตกอยู่ในภาวะสงครามกับประเทศเพื่อนบ้านมีศึกรบเพื่อขยายดินแดนของประเทศโดยเฉพาะสมัยกรุงศรีอยุธยาที่ต้องมีการฝึกหัดมวยไทยเพื่อเตรียมการสำหรับการรบอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้ศิลปะมวยไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาถูกนำไปใช้เพื่อการศึกษาสงครามเป็นส่วนใหญ่ เพราะตลอดระยะเวลา 417 ปี กรุงศรีอยุธยาต้องทำการศึกษาสงครามต่อต้านการรุกรานจากอาณาจักรข้างเคียง คือ สุธโขทัย พม่า เขมร มอญ และการแย่งชิงอำนาจกันเอง เฉพาะสงครามใหญ่ ๆ พอที่จะรวบรวมได้มี 43 ครั้ง ดังนั้น พระมหากษัตริย์และราชบุรุษไทยจำเป็นต้องฝึกหัดศิลปะป้องกันตัว และวิชาการทหารเพื่อป้องกันประเทศ ช่วงเวลาที่จะฝึกหัดศิลปะป้องกันตัวและเตรียมการรบมักจะเป็นช่วงฤดูฝน เพราะในสมัยนั้นการยกทัพไปตีเมืองใดก็ตามมักรอให้เข้าฤดูแล้งก่อน เพื่อสะดวกในการเดินทางที่มีทั้งไพร่พลและเสบียงอาหารและอาวุธยุทโธปกรณ์ (สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540, น. 15)

กีฬามวยไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง มีการฝึกหัดมวยไทยในพระราชวัง ตามวัด และสำนักมวยประจำหมู่บ้านที่ครูมวยอาศัยอยู่ ครูมวยที่สอนในพระราชวังก็เป็นครูมวยที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาทำหน้าที่สอนมวยหรือเป็นนายเลือก ส่วนครูมวยที่สอนตามวัดมักจะเป็นครูมวย หรือข้าราชการที่ออกบวชเมื่อมีอายุมาก หรือบวชเพื่อหนีภัยทางการเมือง ในสมัยนั้น ลาลูแบร์ ฝรั่งต่างชาติซึ่งเดินทางเข้ามาประเทศไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้กล่าวถึงความนิยมชมมวยในสมัยนั้นว่า "... ในสมัยอยุธยามีการชกมวย หมัด ศอก เข่า และเท้า ผู้คนที่นิยมกันมากจนบางคนก็ยึดเป็นอาชีพ..." (ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จกรมพระยา, 2510, น. 424) แต่การชกมวยสมัยกรุงศรีอยุธยาไม่ได้จัดให้มีการชกกันเป็นประจำเหมือนในปัจจุบัน จะมีการชกมวยเนื่องมาจากมีงานเฉลิมฉลอง งานประเพณี งานเทศกาลในวันสำคัญต่าง ๆ เท่านั้น และการชกมวยสมัยนั้นรางวัลที่ได้รับมักเป็นสิ่งของ หากเป็นเงินทองก็ไม่ใช้จำนวนมากมากนัก และไม่พอที่จะเป็นอาชีพเลี้ยงตัวได้

ในสมัยกรุงธนบุรีจุดมุ่งหมายในการฝึกหัดมวยไทยในสมัยนั้นยังคล้ายกับสมัยกรุงศรีอยุธยาคือฝึกเพื่อการทหาร การป้องกันประเทศชาติเมื่อเกิดสงครามรักษาความสงบภายในประเทศ ถวายการอารักขาแด่พระมหากษัตริย์ และฝึกมวยไทยเพื่อเป็นศิลปะการป้องกันตัวสำหรับลูกผู้ชายในการป้องกันตัวครอบครัว และชุมชน เพราะเป็นช่วงที่มีโจรผู้ร้ายชุกชุม การฝึกมวยจะคล้ายกับในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นอย่างมากคือมีสำนักมวยในพระราชวังสำหรับฝึกมวย

ไทยให้ทหารและขุนนาง และมีสำนักมวยตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทัวไปการฝึกก็นิยมฝึกหัดกันในบริเวณวัด

เมื่อมาถึงในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ก็ยังมีการจัดกระบวนทัพอยู่เช่นเดิม แต่เนื่องจากไทยมีกำลังพลน้อย จึงต้องปรับยุทธวิธีการรบใหม่ ให้กองทัพไทยออกไปตั้งรับนอกเมืองหลวง... ที่ทุ่งลาดหญ้าอยู่ต่อเชิงเขาบรรทัดทางที่พม่าเดินทัพข้ามเข้ามา...พม่าที่ยกเข้ามาก็ต้องตั้งอยู่บนภูเขาอันเป็นกันดารจะหาเสบียงอาหารเลี้ยงกองทัพและจะเดินกระบวนทัพก็ยาก เปรียบเสมือนข้าศึกต้องอยู่ในตรอก ไทยสังกัดอยู่ปากตรอก ถึงมีกำลังน้อยกว่าก็พอจะสู้ได้ (นคร พันธุ์ณรงค์, 2526, น. 1422) ในสมัยนั้นทหารปืนเป็นกำลังสำคัญในการควบคุมความสงบในประเทศ มีการนำอาวุธยุทโธปกรณ์เช่น อาวุธปืนและวัตถุระเบิดเข้าใช้ในการสงครามมากขึ้น ปืน และดินปืนเป็นสินค้าผูกขาดเข้าที่สำคัญของประเทศไทย ใน พ.ศ. 2387 เพื่อใช้ในการควบคุมความสงบในประเทศ การใช้อาวุธยุทโธปกรณ์สมัยใหม่ เพื่อใช้ช่วยในการรบการต่อสู้แบบประชิดตัวได้เริ่มลดความสำคัญลง เนื่องจากอิทธิพลของวิทยาการสมัยใหม่ที่ฝรั่งต่างชาตินำเข้ามาทำให้วิธีการรบแบบดั้งเดิมเปลี่ยนไป (สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540, น. 25)

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ประมาณ พ.ศ. 2463 ได้มีสนามมวยถาวรเกิดขึ้น คือ สนามมวยสวนกุหลาบ มีการแข่งขันชกมวยเป็นประจำ เริ่มแรกนั้นในการแข่งขันจะให้ นักมวยชกกันบนพื้นดิน ผู้ดูนั่งและยืนอยู่รอบสังเวียนซึ่งกว้างกว่า 20 เมตร มีการขีดเส้นกำหนดให้คนนั่งห้ามล้ำเข้าไปในสังเวียน นักมวยคาดเชือกที่ข้อมือด้วยด้ายดิบ สวมมงคล แม้ขณะชกก็ยังสวมอยู่ มีผ้าประเจียดมัดไว้ที่ต้นแขนซ้ายและขวา สวมกางเกงขาสั้นมีผ้าพาดทับอย่างแน่นหนาตรึงบริเวณอวัยวะสำคัญปกคลุมมาจนถึงด้านบนตรงเอว ไม่สวมเสื้อปลายเท้าเปลือยเปล่า กรรมการแต่งกายด้วยผ้าม่วงนุ่งโจงกระเบน สวมถุงเท้าขาวเสื่อราชประแตน (สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540, น. 43) ภายหลังได้จัดสร้างสนามมวยใหม่โดยจัดยกพื้นสนามมวยขึ้นสูงประมาณ 4 ฟุต ปลูกด้วยเสื่อจันทบูร มีเชือกกันเวที 2 เส้น เสื่อเชือกทาสีขาวเว้นช่องประตูไว้ตรงข้ามนักมวยขึ้นลง 2 ช่อง และมีบันไดก้าวขึ้นลงกรรมการตัดสินล้วนแต่งตัวเต็มยศแบบเสื้อป่า (เขตร ศรียาภย์, 2550, น. 9)

พ.ศ. 2472 เจ้าคุณนครธาตวรบดี ได้เปิดสนามมวยสวนสนุกขึ้นในบริเวณสวนลุมพินี โดยจัดให้มีการแข่งขันมวยไทย สนามมวยปรับปรุงโดยใช้ผ้าใบปูพื้นอย่างดี มีเชือกรอบสนาม 3 เส้นขนาดได้มาตรฐานคล้าย ๆ กับมวยสากล มีมุมแดงและมุมน้ำเงิน มีผู้ตัดสิน ผู้จับเวลา ผู้ตีระฆัง มีการกำหนดยก 3 ยก หรือ 6 ยก มีกรรมการผู้ชี้ขาดคอยห้ามนักมวยและควบคุมการชกอยู่บนเวที กรรมการตัดสินแพ้ชนะโดยให้คะแนน (สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540, น. 43)

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สนามมวยเวทีราชดำเนินได้เริ่มเปิดทำการแข่งขันในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2488 มีการจัดชกเป็นประจำทุกวันอาทิตย์ เริ่มชกเวลาประมาณ 16.00-

17.00 น. ประชาชนได้ให้ความสำคัญเข้าชมการแข่งขันชกมวยเป็นอย่างมาก จนทำให้ทางสนามมวยมีกำไรอย่างมาก และนักมวยมีรายได้ดี สามารถยึดเป็นอาชีพได้จึงมีนักมวยและค่ายมวยเกิดขึ้น

การแข่งขันได้รับความนิยมมากขึ้น มีการชกเป็นประจำ ผู้จัดได้รับเงินและมีการเล่นพนันในสนามมวยมากขึ้นเรื่อย ๆ ในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลจึงได้มีพระราชบัญญัติการพนันเป็นครั้งแรก ในวันที่ 31 มกราคม 2478 เรียกว่า พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 (กฎหมายภาษีอากร, 2520, น. 52)

ในวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2496 กล่าวได้ว่าการถ่ายทอดออกอากาศรายการมวยตัวเป็นครั้งแรก เนื่องจากทางบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ทำการทดลองการออกอากาศโดยถ่ายทอดการแข่งขันชกมวยในรายการ “วันตำรวจ” จากเวทีมวยราชดำเนิน นับเป็นการทดสอบการออกอากาศที่ใช้การแข่งขันมวยไทยแพร่ภาพทางสื่อโทรทัศน์เป็นครั้งแรก ก่อนที่วันเสาร์ที่ 4 กันยายน 2498 สถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม ทำการถ่ายทอดการชกมวยไทยจากสนามมวยเวทีราชดำเนินอย่างเป็นทางการครั้งแรก ซึ่งรายการที่ได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วไปมากรายการหนึ่ง นับเป็นจุดเริ่มแห่งการถ่ายทอดกีฬาผ่านสื่อโทรทัศน์ในวงการสื่อสารมวลชนของประเทศไทย ทำให้ได้รับความนิยมจากประชาชนคนไทยและต่างจังหวัด สำหรับในกรุงเทพฯ จัดการแข่งขันชกมวยทุกวัน ส่วนวันเสาร์และอาทิตย์ ชกวันละ 2 รอบ คือ รอบบ่ายและรอบค่ำ มีการถ่ายทอดทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์ สนามมวยที่ถือว่าเป็นสนามมวยมาตรฐานของประเทศไทยมี 2 สนาม คือ สนามมวยเวทีราชดำเนิน และสนามมวยเวทีลุมพินี ซึ่งทั้งสองสนามได้จัดการแข่งขันชกมวยสลับกัน

ภายหลังการก่อกำเนิดโทรทัศน์ไทย มวยไทยนั้นกลายเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางต่อผู้ชมที่ต่างติดตามชมมวยไทยผ่านหน้าจอโทรทัศน์ โดยผู้ชมต่างเป็นที่รู้ว่รายการมวยไทยผ่านสื่อโทรทัศน์ถูกเรียกขานในคำที่ถูกบัญญัติขึ้นใหม่ว่า “มวยตัว” ตามลักษณะที่เหมือนการบรรจุมวยไทยไว้ในกล่องรูปร่างสี่เหลี่ยมของจอโทรทัศน์ อันเป็นสาเหตุทำให้มวยไทยนั้นได้รับความนิยมจากผู้ชมมวยไทยทั้งในแง่มุขเชิงวัฒนธรรม การกีฬา ศิลปะการต่อสู้ประจำชาติ ที่แพร่ภาพผ่านรายการมวยตัวสู่สายตาผู้ชมจำนวนมากที่ต่างจดจ้องมวยตัวอยู่

ต่อมามวยไทยอาชีพกลายเป็นธุรกิจการค้า และที่สำคัญการเล่นพนันมวยแพร่กระจายมากขึ้นจนถึงกับมีการจ้างล้มมวย และมีเหตุหลายประการที่ทำให้วงการมวยไทยต้องเสื่อมโทรมลง กติกามวยไทยถูกปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ศิลปะแม่ไม้มวยไทยไม่มีโอกาสที่จะนำออกอย่างเต็มที่ เนื่องจากข้อจำกัดทางเวลาและอิทธิพลของเซียนพนัน ศิลปะการไหว้ครูที่สวยงามไม่ได้รับความสนใจ (สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540, น. 58)

ในปี พ.ศ. 2513 นอกจากการแข่งขันมวยที่สนามมวยเวทีราชดำเนิน และเวทีลุมพินีแล้วยังมีการจัดการแข่งขันมวยที่สนามมวยไทยทีวีสี 7 ซึ่งจัดสัปดาห์ละ 1 วันคือวันอาทิตย์ การแข่งขันมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะเผยแพร่ศิลปะมวยไทยเป็นสำคัญ ภายหลังมีการจัดแข่งขันมวยอื่น ๆ เพิ่มขึ้น คือ สนามมวยเวทีสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ และสนามมวยเวทีอ้อมน้อย

ภายหลังที่มวยไทยเริ่มจัดรูปแบบการชกให้มีมาตรฐานในรูปแบบของกีฬาในวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2527 ก็มีการจัดตั้งสมาคมมวยไทยสมัครเล่นแห่งประเทศไทยขึ้นด้วยความร่วมมือของนักมวยไทยสมัยเก่า ครูมวยไทย ครูพลศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมศิลปะมวยไทยให้รุ่งเรือง เน้นเรื่องเอกลักษณ์ความมั่นคงของชาติ และการเปิดโอกาสให้นักมวยไทยรุ่นใหม่ได้มีโอกาสแสดงความสามารถทางมวยไทยได้อย่างเต็มที่ สมาคมได้มีความพยายามให้ชาวไทยมองเห็นความสำคัญของมวยไทย พยายามผลักดันให้มีการแข่งขันมวยไทยในระดับกีฬาแห่งชาติ โดยบรรจุเป็นกีฬาสาธิตในกีฬาแห่งชาติครั้งที่ 21

พ.ศ. 2531 เป็นปีที่สื่อสารมวลชนไทยทั้งประเภทโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ให้ความสนใจเสนอข่าวเกี่ยวกับกีฬามวยไทยมากที่สุด เนื่องจากความตื่นตัวของเศรษฐกิจสื่อจากรายการมวยไทยที่ถ่ายทอดทางโทรทัศน์ อันเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้ผลิตรายการซึ่งต่างหันมาสนใจผลิตรายการมวยไทยทางโทรทัศน์ ดังจะเห็นได้จากการบรรจุการถ่ายทอดมวยไทยทางสื่อโทรทัศน์ในผังรายการโทรทัศน์ไทย ชาวต่างจังหวัดมีโอกาสดูการถ่ายทอดสดการแข่งขันมวยไทยไทยพร้อม ๆ กับชาวกรุงเทพมหานคร สถานีวิทย สื่อสารมวลชนแขนงอื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์หนังสือข่าวกีฬาซึ่งเสนอข่าวสารทางด้านกีฬาหลายประเภท หรือเฉพาะกีฬาประเภทเดียวที่กำลังสนใจก็มีส่วนช่วยเผยแพร่ข่าวสารเป็นอย่างดี

เห็นได้ว่ามวยไทยตั้งแต่ยุคสุโขทัยตลอดมาจนยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่เป็นการละเล่นพื้นบ้าน เมื่อมีสงครามสู้รบก็ฝึกซ้อมมวยไทยเพื่อใช้ในการศึกสงครามโดยเฉพาะช่วงสมัยกรุงศรีอยุธยา จวบจนสมัยธนบุรีมาถึงกรุงรัตนโกสินทร์ที่การศึกษาสงครามเริ่มลดน้อยลง สถานภาพของมวยไทยก็ปรับเปลี่ยนมาเป็นการแข่งขันเพื่อการกีฬา ทว่าด้วยคุณลักษณะของการสื่อสารที่พบปะกันโดยตรง (Face to face communication) แล้วทั้งผู้ชมนักมวยต่างก็มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้โดยตรง แต่เมื่อเกิดช่องทางการสื่อสารใหม่ที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการรับชมของผู้ชมอย่างสิ้นเชิง จากที่เคยรับชมโดยประสบการณ์ตรง ต้องปรับเปลี่ยนมาเป็นการรับชมผ่านสื่อโทรทัศน์แล้ว จึงเกิดคำถามในการวิจัยครั้งนี้ว่า เมื่อช่องทางมีการเปลี่ยนแปลงไปแล้วมวยไทยในรูปแบบของรายการโทรทัศน์ที่เรียกกันว่า “มวยตู้” จะส่งผลให้มิติการสื่อสารของมวยไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเช่นไร

พัฒนาการยุคหลังของมวยไทยนั้นการเข้ามาของโทรทัศน์มีผลต่อการปรับเปลี่ยนการชมมวยไทย ทำให้ผู้วิจัยเกิดข้อสังเกตว่าความแตกต่างระหว่างสังคมยุคก่อนกับสังคมยุคใหม่ที่สื่อมวลชนได้เพิ่มบทบาททั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมากขึ้น ทั้งต่อชีวิตผู้คน สถาบันสังคม และต่อสังคมทั้งหมดโดยรวม กล่าวได้ว่าสื่อมวลชนได้สอดแทรกไปทุกส่วนของสังคม อันจะเห็นจากการให้ความสำคัญต่อผู้ที่ปรากฏผ่านจอโทรทัศน์ หรือเวลาในการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของผู้คนในสังคมผ่านจอโทรทัศน์ ดังจะเห็นได้จากหากเราถามถึงแหล่งที่มาความรู้ของเด็ก ๆ ส่วนใหญ่คำตอบที่ได้รับคือการอ้างถึงก็คือโทรทัศน์นั่นเอง ดังนั้น จึงเกิดคำถามต่อมาว่าเมื่อเกิดการนำวัฒนธรรมเดิมในสังคมอย่างมวยไทยที่มีแบบวิถีเป็นของตัวเอง ปรากฏจากเงื่อนไขการดำเนินการเช่นโทรทัศน์แล้ว วัฒนธรรมดังกล่าวนี้จะเกิดผลอย่างไรหากต้องมีการต่อรองปรับประสานระหว่างกันกับสื่อโทรทัศน์

กล่าวได้ว่าเมื่อรูปแบบของการชมมวยไทยปรับเปลี่ยนมาสู่การรับชมมวยผ่านสื่อโทรทัศน์ในมิติเชิงความสัมพันธ์ การรับชมผ่านสื่อโทรทัศน์เป็นการเคลื่อนย้ายรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างการชมแบบอยู่พร้อมหน้ากัน (Face-to-Face Relationship) มาเป็นรูปแบบความสัมพันธ์แบบมีสื่อเป็นตัวกลาง (Mass-Mediated Relationship) การปรับอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น วิธีคิด และการกระทำก็จะดำเนินสัมพันธ์ควบคู่กับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีทางการสื่อสาร เพื่อเข้ามาทดแทนประสบการณ์แบบเห็นหน้าค่าตาในรูปแบบใด โดยเฉพาะเมื่อเกิดการผลิตรายในรูปแบบใหม่ของมวยไทยที่อารมณ์ ความรู้สึก ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการชมของผู้รับสาร มวยไทยทางโทรทัศน์จึงต้องมีการปรับเพื่อคงอารมณ์ ความรู้สึก ของการชมมวยไทยไว้เช่นกัน

เทคโนโลยีการสื่อสารที่ก้าวหน้าขึ้นเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิดการกระจายของเนื้อหาออกสู่ขอบเขตรอบนอก ในขณะเดียวกันการผลิตนั้นก็ถูกรวบเข้ามาผลิตไว้ที่ส่วนกลางเมื่อมีการถ่ายทอดทางโทรทัศน์ดังเช่นที่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2540, น. 47) กล่าวถึงศิลปวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ไว้ว่า ในขณะที่กระแสแห่งโลกาภิวัตน์เชื่อมโยงคนเข้าไปอยู่ในระบบอันใหญ่มหึมาที่ไม่มีใครสามารถควบคุมได้ ทุกคนจึงตกเป็นชิ้นส่วนเล็ก ๆ ของระบบและกลายเป็นคนไร้พลังโดยสิ้นเชิง ศิลปะพื้นบ้านเองก็ได้รับผลกระทบในส่วนนี้อย่างเต็มที่และมีแนวโน้มกลายเป็น “ศิลปะที่ไร้พลัง” ในทันที ทั้งนี้เพราะว่าไม่ได้ตั้งรับอย่างทันท่วงที จึงเกิดข้อกังวลที่ว่ามวยไทยจะตกอยู่ในภาวะดังกล่าวเช่นกันที่วัฒนธรรมกับเทคโนโลยีมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันแล้วหากเกิดการกลืนหายไปของวัฒนธรรมในมวยไทย ข้อกังวลที่ส่งผลสำคัญต่องานวิจัยชิ้นนี้ต่อไปว่าถ้าหากเกิดการปรับประสานกันระหว่างการผลิตแบบโทรทัศน์กับมวยไทยแล้ว จะมีส่วนใดที่เปลี่ยนแปลงไปบ้างก่อนเพื่อมิให้ศิลปะการต่อสู้มวยไทยเหลือไว้เปลือกของวัฒนธรรมจนกลายเป็น “ศิลปะที่ไร้พลัง” เช่นดังที่นิธิ เอียวศรีวงศ์กล่าวไว้ในข้างต้น เพราะเมื่อนำแนวคิดดังกล่าวมาอธิบายพัฒนาของมวยไทยในช่วงยุคสมัยที่ผ่านมาจะมีการเปลี่ยนแปลงตามบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทว่ามวยไทยทาง

รายการโทรทัศน์ในปัจจุบันนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องวัฒนธรรมเวลา (Clock culture) ที่ต้องอิงอยู่ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สนับสนุนรายการมวยต่อสู้ การเปลี่ยนแปลงความเป็นมวยไทยดั้งเดิมในรายการมวยต่อสู้แน่นอนว่าย่อมมีการเปลี่ยนแปลงและต่อรองระหว่างความเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมกับผู้สนับสนุนรายการ ประเด็นดังกล่าวนี้จึงเกิดคำถามต่อไปอีกว่าเมื่อเริ่มแรกที่มวยไทยมีการปรับมาสู่รายการโทรทัศน์แล้ว ในแต่ละช่วงเวลาปฏิสัมพันธ์ระหว่างมิติเชิงวัฒนธรรมกับการผลิตรายการโทรทัศน์นั้นมีพัฒนาการเช่นไร

สำหรับทัศนะเบื้องต้นแล้วการถ่ายทอดมวยไทยทางสื่อโทรทัศน์ถือได้ว่าเป็นการนำวัฒนธรรมที่ถูกคัดเลือก โดยวัฒนธรรมดังกล่าวต้องแสดงถึงความเป็นไทยออกไปทำให้เป็นสากลโลก แน่นอนว่าวัฒนธรรมดั้งเดิมจะต้องมีการปรับตัวตามลักษณะของสื่อโทรทัศน์อยู่ไม่มากนัก จึงเกิดคำถามต่อไปว่าเมื่อรูปแบบการนำเสนอมีการเปลี่ยนแปลงแล้วเนื้อหาของวัฒนธรรมนั้นจะต้องเปลี่ยนหรือปรับประสานไปอย่างไร การปรับประสานจะเป็นไปในรูปแบบแทนที่ (Substitution) แล้วกวาดทิ้งของเดิมที่เรามีอยู่ นำของใหม่เข้ามาแทนที่ทั้งหมดหรือว่าจะเป็นการต่อรองปรับประสานระหว่างวัฒนธรรมใหม่ (เทคโนโลยีโทรทัศน์) กับวัฒนธรรมดั้งเดิม (มวยไทย) และวัฒนธรรมส่วนใดบ้างที่ยังมีการผลิตซ้ำในรูปแบบที่ยังมีความต่อเนื่องเช่นเดิม

สำหรับมวยไทยในโลกวิชาการนั้น จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมวยไทยนั้นเป็นงานวิจัยในแง่มุมมองของประวัติศาสตร์ อย่างเช่นงานวิจัยของ อภิเชก มนเทียรวิเชียรฉาย (Apisake Monthienvichienchai, 2004) ที่ทำการศึกษา “การเปลี่ยนแปลงของบทบาทและความสำคัญของมวยไทย พ.ศ. 2463-2546” โดยที่มองการเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อมวยไทย ในขณะที่การมองพัฒนาการของมวยไทยในด้านการสื่อสารนั้นถูกมองข้ามไป ทั้งที่ในความเป็นจริง การถ่ายทอดสดมวยเป็นเป็นการนำเสนอต่อกลุ่มผู้ชมจำนวนมาก (mass) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับความนิยมมายาวนาน อีกทั้งมวยไทยนั้นอยู่ควบคู่มาับวงการโทรทัศน์ไทย มาตั้งแต่เริ่มทดลองออกอากาศรายการมวยต่อสู้จากเวทีราชดำเนิน ในปี พ.ศ. 2496 ก่อนที่จะเริ่มออกอากาศอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2498 มีการออกอากาศถ่ายทอดมวยไทยจากสนามมวยเวทีราชดำเนินในวันเสาร์ที่ 4 กันยายน 2498 (สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540, น. 10-11) ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์ที่เกิดขึ้นภายหลังการแพร่ภาพอย่างเป็นทางการครั้งแรกของวงการโทรทัศน์ไทยในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2498 (สินีทธิ์ สิทธิรักษ์, 2543, น. 150) หรือนับแต่จากวันแรกที่ออกอากาศของวงการโทรทัศน์ไทยเพียง 73 วันรายการ จึงกล่าวได้ว่ารายการมวยไทยเป็นรายการที่อยู่ควบคู่กับรายการโทรทัศน์ไทยมาโดยตลอด และโทรทัศน์ก็เป็นกลไกสำคัญในการแพร่กระจายออกสู่มวลชน แต่อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมวยไทยกับสื่อมวลชนโดยเฉพาะโทรทัศน์กลับมีการศึกษาอยู่น้อย งานวิจัยส่วนใหญ่ที่ทำการศึกษากันจะ

เป็นงานศึกษามวยไทยทางเชิงสังคมศาสตร์และมวยไทยเชิงวิทยาศาสตร์การกีฬาเสียมากกว่า ส่วนงานวิจัยที่แสดงถึงพัฒนาการของมวยไทยกับสื่อสารมวลชนที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งที่รักษาให้มวยไทยคงอยู่ควบคู่กับสังคมไทยกลับยังแทบจะไม่มีการศึกษาอยู่เลย หากแต่งงานของ อภิเชก มนเทียรวิเชียรฉาย (2004) นั้นก็เป็นการทำการศึกษามวยไทยในเชิงสังคมศาสตร์ที่กล่าวถึงการชมมวยในสังเวียนจริง ๆ และเป็นการศึกษาก็เป็นวิธีการทำการศึกษาแบบภาพตัดขวาง คือทำการศึกษาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ในที่นี้อภิเชกได้เลือกทำการศึกษาพัฒนาการของมวยไทยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2463-2546 หากแต่งงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจต่อยอดความรู้ดังกล่าวในแง่มุมที่แตกต่างจากงานของ อภิเชก มนเทียรวิเชียรฉาย โดยเน้นให้ความสำคัญกับการศึกษาพัฒนาการของรายการมวยคู่โดยเน้นศึกษาพัฒนาการของมวยไทยควบคู่กับสื่อมวลชนโทรทัศน์ในแง่มุมการศึกษาร่วมกับพัฒนาการของวงการโทรทัศน์ไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498-2552

จากการทบทวนการศึกษามวยไทยในทางการสื่อสารในประเด็นพัฒนาการและการปรับประสานกับสื่อโทรทัศน์นั้นผู้วิจัยเห็นว่ายังไม่มีการศึกษาในส่วนนี้แต่อย่างใด ประกอบกับการชมมวยไทยทางโทรทัศน์นั้นอยู่ควบคู่กับสังคมไทยมายาวนานทั้งในสังคมเมืองและชนบท ดังนั้นมวยไทยทางโทรทัศน์จึงมิใช่เพียงรายการกีฬาทางโทรทัศน์ทั่วไปเท่านั้น หากแต่ได้บรรจุความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลาตามสภาพสังคมวัฒนธรรมและสื่อโทรทัศน์ที่ต่างก็มีอิทธิพลระหว่างกัน งานวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาพัฒนาการของมวยไทยในรูปแบบการผลิตทางโทรทัศน์ว่าเมื่อมีช่องทางการสื่อสารที่เปลี่ยนไปจากยุคอดีต การสื่อสารด้วยประสบการณ์ตรงปรับมาเป็นการสื่อสารผ่านสื่อแล้ว ระหว่างสองส่วนจะมีการปรับตัวระหว่างกันเช่นไร โดยผลการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพพัฒนาการเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัยอีกทั้งสามารถบอกแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของมวยไทยที่ผลิตในรายการโทรทัศน์ในอนาคตได้ อันนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางสังคมและวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานภาพการเปลี่ยนแปลงจากจากศิลปะการต่อสู้ ผู้การแข่งขันแบบกีฬาและสินค้าเชิงวัฒนธรรมของมวยไทยตั้งแต่ยุคบุกเบิกวงการโทรทัศน์จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2498-2552)
2. เพื่อศึกษารูปแบบการปรับประสานระหว่างมวยไทยดั้งเดิมกับการผลิตรายการมวยไทยทางโทรทัศน์
3. เพื่อศึกษาถึงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากการปรับตัวระหว่างสื่อมวยไทยดั้งเดิมกับการผลิตรายการทางโทรทัศน์

ปัญหานำวิจัย

เมื่อช่องทางในการสื่อสารมวยไทยเปลี่ยนแปลงจากการสื่อสารประสบการณ์ตรง (Direct experience) ไปสู่การสื่อสารแบบประสบการณ์ผ่านสื่อ (Mediated experience) ดังนั้นแล้วพัฒนาการมวยไทยจะมีการปรับตัวสู่สื่อโทรทัศน์อย่างไรในแต่ละยุคสมัย

ขอบเขตของงานวิจัย

ในการศึกษาการปรับประสานระหว่างสื่อพื้นบ้านมวยไทยสู่รูปแบบการนำเสนอของสื่อมวลชนสมัยใหม่อย่างโทรทัศน์นั้น ขอบเขตของการศึกษาข้อมูลจะมาจากสองแหล่งด้วยกัน คือ การทำการศึกษาจากหนังสือ บทความและเอกสารต่าง ๆ และจากผู้ที่มีประสบการณ์กับมวยไทย ในช่วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจสาเหตุ รูปแบบการปรับตัวของมวยไทยดั้งเดิมสู่สื่อมวลชนสมัยใหม่เช่น รายการมวยไทย 7 สี ทางช่อง 7 และรายการศึกจ้าวมวยไทย ทางช่อง 3 เป็นต้น โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นไปที่รายการมวยคู่ที่เน้นการแข่งขันมวยไทยชาย เนื่องจากเนื้อหาของรายการมวยคู่ส่วนใหญ่เป็นการแข่งขันของนักมวยชายเป็นหลัก อีกทั้งสัดส่วนการชกของมวยชายทั้งในสนามจริงและรายการมวยคู่ต่างมีสัดส่วนของมวยชายมากกว่ามวยหญิงที่ถูกจัดไว้เป็นส่วนหนึ่งของรายการชก โดยงานวิจัยมีขอบเขตระยะเวลาในการศึกษาระหว่างวันที่ 20 มกราคม - 20 ตุลาคม พ.ศ. 2552 เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 10 เดือน

นิยามศัพท์

1. มวยไทย หมายถึง ศิลปะการต่อสู้และกีฬาพื้นบ้านประจำประเทศไทย ที่มีการสั่งสมภูมิปัญญาของการชกมวยในแต่ละท้องถิ่นเข้าไว้ด้วยกันถือเป็นศิลปะการต่อสู้ที่แสดงถึงความเป็นชาติไทย อันบรรจุและสั่งสมด้วยมิติทางความเชื่อ ดนตรี พิธีกรรมของผู้ผลิตและผู้ชมเข้าไว้เป็นหนึ่งเดียวกันจนเป็นเอกลักษณ์การต่อสู้ประจำชาติไทย

2. มวยคู่ หมายถึง การถ่ายทอดสดการชกมวยไทยที่แพร่ภาพผ่านทางสื่อโทรทัศน์ ทั้งที่เป็นรายการสดและรายการบันทึกเทปโทรทัศน์ทางช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และมีการตั้งกฎกติกาขึ้นในรายการอย่างมีมาตรฐาน ซึ่งแต่ละรายการอาจมีข้อกำหนดกติการายละเอียดที่แตกต่างกันไปตามรูปแบบของรายการ อีกทั้งช่วงระยะเวลาในการนำเสนอและเวลาในการออกอากาศจะอยู่

ภายใต้เวลาที่จำกัดของสื่อโทรทัศน์ จึงต้องมีการจัดลำดับการแข่งขันตามระยะเวลาการออกอากาศที่แตกต่างกันไปในแต่ละรายการ

3. การปรับประสาน หมายถึง การปรับรูปแบบ เนื้อหา ระหว่างวัฒนธรรมสื่อโทรทัศน์ กับวัฒนธรรมมวยไทยซึ่งเป็นกีฬาพื้นบ้านเข้าด้วยกัน โดยรูปแบบการประสานอาจเป็นทั้งต่างฝ่ายต่างปรับเข้าหากันหรืออาจมีเพียงฝ่ายหนึ่งเท่านั้นที่ต้องปรับเข้าหา ทั้งนี้ในการปรับประสานด้านเนื้อหาของรายการมีการวิเคราะห์และนำเสนอในแต่ละบทโดยทำการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

1. ผู้ส่งสาร (Sender)
 - 1.1 ความเป็นเจ้าของรายการ
 - 1.2 การผลิตรายการ
 - 1.3 เวลาออกอากาศ
 - 1.4 บุคลากร
2. เนื้อหา (Message)
 - 2.1 โฆษณากับมวยต่อสู้ (Sponsorship)
 - 2.2 การจัดลำดับความสำคัญของรายการ
 - 2.3 มวยต่อสู้กับมิติความเชื่อ
3. ช่องทาง (Channel)
 - 3.1 ผังรายการ
 - 3.2 จำนวนรายการมวยต่อสู้
4. ผู้รับสาร (Receiver)
 - 4.1 การเข้าถึงสื่อ
 - 4.2 รูปแบบการรับชม

จากการวิเคราะห์เนื้อหาตามเกณฑ์ที่กำหนดในแต่ละช่วงเวลา จะแสดงให้เห็นรูปแบบของการปรับประสานของมวยต่อสู้ที่เกิดขึ้นแต่ละยุคสมัยเช่น

- รูปแบบการปรับประสานแบบคงอยู่และต่อเนื่อง หมายถึง การปรับประสานระหว่างการผลิตรายการโทรทัศน์กับมวยไทยดั้งเดิมไม่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ระหว่างกัน
- รูปแบบการปรับประสานแบบคลี่คลาย หมายถึง มีการปรับตัวแบบเอื้อต่อกันระหว่างทั้งสองฝ่าย อาจมีเงื่อนไขที่ผ่อนปรนต่อกันในบางกรณี
- รูปแบบการปรับประสานแบบเพิ่มใหม่ หมายถึง การปรับแบบลักษณะดั้งเดิมอาจยังอยู่ แต่มีการเพิ่มเติมบางสิ่งบางอย่างเข้าไป

- รูปแบบการปรับประสานแบบหายไป หมายถึง มีการปรับเปลี่ยนในรูปแบบที่ตัดสิ่งที่เคยมีอยู่ออกไปและแทนที่ด้วยสิ่งใหม่เข้ามา

4. สื่อโทรทัศน์ หมายถึง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถนำเสนอเนื้อหาต่อมวลชนได้เป็นจำนวนมากในระยะเวลานั้น มีวิธีการนำเสนอทั้งภาพและเสียงในเวลาเดียวกันที่เสมือนจริงมากหากเปรียบเทียบกับสื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ อีกทั้งเป็นสื่อที่ผู้รับชมสามารถรับรู้ได้ง่ายกว่าสื่ออื่น เพราะคุณลักษณะภาพและเสียงเอื้อต่อการรับรู้ของผู้รับสารมากกว่าสื่อวิทยุและสื่อสิ่งพิมพ์ที่ต้องใช้ความสามารถในการตีความ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ที่ผู้รับสารต้องมีความสามารถในการอ่าน

5. กีฬาพื้นบ้าน หมายถึง กีฬาที่มีจุดกำเนิดจากท้องถิ่นและควบคุมในสังคมนั้น ๆ โดยมีความสำคัญในการส่งเสริมเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นนั้น ๆ ที่สร้างบทบาทหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นการให้ความบันเทิงที่เป็นลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นนั้น ๆ อาทิ มวยไชยา มวยโคราช, หนังตะลุง, การแข่งเรือยาว เป็นต้น

6. พัฒนาการ หมายถึง ความเจริญก้าวหน้า ความเป็นมาเป็นไปและความเปลี่ยนแปลงของประวัติศาสตร์มวยไทยซึ่งในที่นี้ คือ ความเป็นมาเป็นไปของมวยไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 ที่ในช่วงกำเนิดวงการโทรทัศน์ไทยจนถึงปัจจุบัน (ปี 2552) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งยุคของพัฒนาการมวยตัวออกเป็น 4 ยุค โดยใช้เกณฑ์การเปลี่ยนแปลงของมวยไทยกับพัฒนาการของโทรทัศน์ในการแบ่งดังนี้

6.1 มวยตัวยุคบุกเบิกวงการโทรทัศน์ไทย คือ ยุคที่ทั้งรายการมวยตัวและโทรทัศน์ไทยได้ถือกำเนิดขึ้นมา ในช่วงเวลา พ.ศ. 2498-2500 ที่ประเทศไทยมีสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหมเพียงช่องเดียว

6.2 มวยตัวยุคปรับตัว เป็นช่วงที่เริ่มมีการกระจายจำนวนของสถานีโทรทัศน์ที่ประกอบไปด้วย ช่อง 3, ช่อง 5, ช่อง 7 และ ช่อง 9 (ช่อง 4 บางขุนพรหม) ที่ต่างก็ก่อตั้งสถานี โทรทัศน์ในช่วงปี พ.ศ. 2501-2522 ที่เป็นช่วงเวลาที่มวยตัวกำลังปรับตัวทั้งเรื่องกฎกติกาการแข่งขันด้วยเช่นกัน

6.3 มวยตัวยุคจัดระเบียบสื่อ เป็นช่วงที่รายการมวยตัวต่างได้รับความนิยมเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากยังไม่มีมาตรการควบคุมกำหนดระยะเวลาการออกอากาศ ระยะเวลาของยุคนี้อยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2523-2531

6.4 มวยตัวยุคอุตสาหกรรมสื่อ เป็นยุคหลังที่มวยตัวถูกจัดระเบียบสื่อ และเริ่มมีทิศทางในการกำหนดเวลาภายในรายการที่แน่นอน ทว่าปัจจัยเศรษฐกิจเริ่มเข้ามามีบทบาทกำหนดรายการมวยไทยอย่างเห็นได้ชัด โดยระยะเวลาของยุคนี้อยู่ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2532-2552

7. รายการโทรทัศน์ หมายถึง เนื้อหาที่ปรากฏผ่านสื่อโทรทัศน์อาจแบ่งออกเป็นประเภทได้หลายประเภทเช่น รายการข่าวสาร, รายการกีฬาหรือรายการบันเทิง ซึ่งมีรูปแบบการผลิตรายการที่แตกต่างไปจากสื่อพื้นบ้านทั่วไป เพราะรายการโทรทัศน์มีการผลิตเพื่อออกอากาศอยู่เป็นประจำ เนื้อหารายการจะมีการวางแผนออกไว้เป็นช่วง (Break) ที่ทางผู้ผลิตได้วางลำดับของเนื้อหาภายในรายการไว้เรียบร้อยแล้ว ในงานวิจัยนี้จำกัดรายการเฉพาะรายการมวยคู่ที่เป็นรายการประเภทรายการกีฬาที่ออกอากาศเป็นประจำและนำเสนอเนื้อหาการแข่งขันหลายคู่ในแต่ละครั้งที่แพร่ภาพ เช่น รายการมวยไทย 7 สี, รายการศึกจ้าวมวยไทย และรายการศึกอัศวินดำ เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำผลการศึกษาไปนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับประสานระหว่างการนำเสนอมวยไทยทางโทรทัศน์กับเอกลักษณ์ดั้งเดิมของมวยไทย เพื่อผู้ผลิตทั้งด้านรายการโทรทัศน์และผู้ผลิตมวยไทยสามารถใช้ศึกษาในการปรับปรับประสานเนื้อหาระหว่างความเป็นมวยไทยดั้งเดิมกับรูปแบบรายการมวยไทยที่ต้องถูกกำหนดด้วยระยะเวลาที่ค่อนข้างจำกัดได้อย่างเหมาะสม คงไว้ซึ่งคุณค่าของมวยไทยดั้งเดิมเช่น การไหว้ครู หรือ ปีมวยประกอบการแข่งขัน เป็นต้น
2. นอกจากผลประโยชน์ต่อฝ่ายผลิตแล้ว ผู้รับสารหรือผู้ชมสามารถเข้าใจข้อจำกัดระหว่างสื่อสมัยมวลชนใหม่และสื่อพื้นบ้าน และนำความรู้ที่ได้จากการศึกษานี้ไปทำความเข้าใจต่อมวยไทยที่ปรากฏทางโทรทัศน์
3. เพื่อขยายองค์ความรู้เรื่องกีฬากับสื่อโทรทัศน์ โดยเฉพาะมวยไทยทางโทรทัศน์ที่มีการศึกษาผ่านมุมมองด้านสื่อมวลชนอยู่ไม่มากนัก
4. คาดหวังว่าการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งด้านสื่อ และด้านวัฒนธรรมศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับประสานระหว่างสื่อพื้นบ้านกับสื่อมวลชนสำหรับผู้สนใจศึกษาต่อยอดในอนาคต

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual framework)

ภาพที่ 1.1

กรอบแนวคิดการวิจัย

